

La natura morta

Segons Joan Coromines, el terme *bodega* ens prové de la forma idèntica del castellà, la qual prové al seu torn del mot llatí «apotheca», procedent, aquest, del grec. El primer document que en cita és del 1650, encara que diu que probablement ja es va usar el segle XV. Coromines és pronunciat, en aquest cas, sobre la conveniència d'usar aquest mot: «Sobretot com a terme nàutic, no hi hauria raons fermes per condemnar l'ús del mot. En terra ferma es farà bé de no usar-lo, però és un fet històric que s'ha usat bastant, sobretot en certes regions i amb accepcions secundàries...» La recomanació de Coromines, de fet, coincideix amb la normativa vigent. El Diccionari Fabra, efectivament, admet únicament *bodega* significat «espai interior d'una nau des de la coberta inferior a la quilla, on s'acondueixen les mercaderies», que és també l'únic significat que li atribueix la Gran Enciclopèdia Catalana. Com a terme designant un dipòsit, sovint subterrani, de vi, és ben sabut que el mot català adequat és *celler*, mot ben viu i usual, del qual només solen prescindir les persones d'expressió molt castellànitzant. Més conflictiva és la denominació dels establiments comercials on es ven vi i d'altres begudes, especialment alcohòliques, encara que si ens fixem en els rètols que osteten moltes d'elles veurem que les solucions adoptades són certament molt

variades.

Coromines recull també l'ús des de 1601 del derivat *bodegó* (o més pròpiament, creiem, adaptació catalana del castellà «bodegón»), però no ens diu el seu parer sobre la conveniència del seu ús. Aquest mot, seguint el castellà, ha estat força usat com a terme pictòric, designant la representació d'objectes inanimats com fruita, gerros, peces de caça, etc. Recordem, per exemple, el títol d'un llibre d'en Josep Pla, *Bodegó amb pexos*, i és el que proposa exclusivament Moll en el seu diccionari d'equivalències. Però mai no ha estat admès normativament: no el trobem ni al Diccionari Fabra ni a la Gran Enciclopèdia Catalana, i l'inclouen, en canvi, alguns diccionaris de barbarismes. La denominació proposada és *natura morta*, que el Fabra defineix —al mot «natura»— amb els termes «reproducció d'objectes inanimats». La Gran Enciclopèdia defineix el gènere amb més amplitud i en dona informació, és clar, de caràcter enciclopèdic (alhora que reproduïx quatre mostres del gènere). Avui, aquesta denominació, anàloga a la del francès i l'anglès, és usual en catàlegs d'exposicions, programes i en els textos sobre temes artístics en general, i sembla per tant, la més acceptable i recomanable.

Albert Jané